

BKA-V.084.2.2.2022.MP2
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pani
Anna Stefaniak-Bacza
Dyrektor
Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie
Plac Wolności 6
43-400 Cieszyn

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 118a ust. 1 w związku z art. 103 ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy¹, Minister Rodziny i Polityki Społecznej przeprowadził w Powiatowym Urzędzie Pracy w Cieszynie (dalej: PUP w Cieszynie/Urząd), kontrolę w zakresie wykorzystania środków Funduszu Pracy (dalej: FP) na realizację wybranych zadań wynikających z ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych² (dalej: ustawa o COVID-19), w latach 2020-2021, z możliwością pozyskiwania informacji z okresu późniejszego.

I. Podsumowanie wyników kontroli

1. PUP w Cieszynie zapewnił właściwe warunki organizacyjne w sposób umożliwiający ciągłość realizacji zadań wynikających z ustawy o COVID-19.
2. PUP w Cieszynie prawidłowo realizował zadania:
 - określone w art. 15zzb ustawy o COVID-19 (dofinansowanie mikroprzedsiębiorcom, małym oraz średnim przedsiębiorcom³ części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne w przypadku spadku obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19), z zastrzeżeniem nieprawidłowości opisanej w pkt 7 i 15 oraz 9 i 21,
 - określone w art. 15zzd i 15zzda ustawy o COVID-19 (odpowiednio udzielenie jednorazowo pożyczki na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia: działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorcy, działalności gospodarczej lub statutowej organizacji pozarządowej lub podmiotowi, o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁴), z zastrzeżeniem nieprawidłowości opisanych w pkt 7 i 15 oraz w pkt 8 i 29,

¹ t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 690, z późn. zm.

² t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2095, z późn. zm.

³ W rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców – t.j. Dz.U. z 2021r. poz. 162, z późn. zm.

⁴ t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1327, z późn. zm.

- związane z wydatkowaniem środków FP otrzymanych od jego dysponenta na koszty obsługi zadań wynikających z ustawy o COVID-19.

3. W latach 2020-2021, w ramach zadań wynikających z art. 15zzb, 15zzd i 15zzda ustawy o COVID-19 do Urzędu wpłynęły łącznie 10 972 wnioski⁵. W zbadanych formach wsparcia Urząd ostatecznie zawarł 9 845 umów na łączną kwotę 72 106 330 12 zł.

4. Środki przyznawane były uprawnionym mikroprzedsiębiorcom, małym oraz średnim przedsiębiorcom, organizacjom pozarządowym lub podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, przez Starostę Powiatu Cieszyńskiego (dalej: Starosta), w imieniu którego działali prawidłowo umocowani pracownicy Urzędu.

5. PUP w Cieszynie zweryfikował dokumentację związaną z umorzeniem pożyczek w zakresie realizacji zadania wskazanego w art. 15zzd i 15zzda ustawy o COVID-19. Weryfikacja wysokości należnego dofinansowania części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne w przypadku spadku obrotów gospodarczych, na podstawie art. 15zzb ustawy o COVID-19, odbywała się na etapie wypłaty wsparcia oraz na podstawie rozliczeń złożonych przez beneficjentów.

6. W przypadku stwierdzenia niespełnienia warunków umów o wypłatę dofinansowania części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne w przypadku spadku obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19 (dalej: umowa o dofinansowanie) i umów o pożyczkę na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorcy/organizacji pozarządowej w rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub podmiotowi, o którym mowa w art. 3 ust. 3 tej ustawy (dalej: umowa o pożyczkę), PUP w Cieszynie wszczął procedurę dochodzenia zwrotu przekazanych środków.

Stwierdzone nieprawidłowości

Za działanie nieprawidłowe uznano:

7. Zwrot niewykorzystanych środków FP z przeznaczeniem na realizację zadań z art. 15zzb-15zze oraz art. 15zze² ustawy o COVID-19 w kwocie 70 449,72 zł, z naruszeniem terminu wskazanego w art. 31qa ust. 8 ustawy o COVID-19.

8. Niezaliczenie w przypadku jednej zbadanej umowy o pożyczkę, zawartej na podstawie art. 15zzd ustawy o COVID-19, odsetek w kwocie 2,63 zł w koszty FP.

9. W przypadku jednego przedsiębiorcy, który nie złożył rozliczenia w ramach otrzymanego dofinansowania z art. 15zzb ustawy o COVID-19 – niepodjęcie działań określonych w umowie o dofinansowanie zmierzających do rozliczenia przekazanych środków w kwocie 20 696,70 zł.

II. Ustalenia kontroli

II.1. Organizacja realizacji zadań wynikających z ustawy o COVID-19 oraz koszty ich obsługi

10. W badanym okresie 20 pracownikom⁶ Urzędu rozszerzono zakresy czynności w związku z realizacją zadań określonych w ustawie o COVID-19. Pozostali pracownicy

⁵ Wg stanu na 31 grudnia 2021 r. do Urzędu wpłynęły łącznie 18 184 wnioski w ramach zadań określonych w art. 15zzb-15zze, 15zze², 15zze⁴ i 15 zze^{4a} ustawy o COVID-19.

⁶ Stan zatrudnienia wynosił na dzień: 31 lipca, 31 sierpnia 2020 r. oraz 30 czerwca 2021 r. – 68 osób; 31 sierpnia 2021 r. – 67 osób.

wykonywali pomocniczo prace związane z obsługą zadań wynikających z ustawy o COVID-19. W PUP w Cieszynie przyjęto następujący podział obowiązków:

- Dział Organizacyjny odpowiadał za przyjmowanie i obsługę wpływających wniosków,
- Działy Instrumentów Rynku Pracy i Usług Rynku Pracy merytorycznie rozpatrywały złożone wnioski,
- Dział Finansowo-Kadrowy był odpowiedzialny za prawidłowe działania związane z wypłatą środków.⁷

Pracownicy PUP w Cieszynie zweryfikowali 18 184 wnioski o udzielenie wsparcia określonego w ustawie o COVID-19, co skutkowało wypłatą w badanym okresie wsparcia w wysokości 103 472 964,44 zł⁸ dla przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych w rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub podmiotowi, o którym mowa w art. 3 ust. 3 tej ustawy.

11. Kwota środków na finansowanie kosztów obsługi, o których mowa w art. 31q ust. 1 oraz art. 31qa ust. 1 i 4 ustawy o COVID-19 zgłoszonych dysponentowi FP w ramach zapotrzebowań wyniosła 510 224,00 zł⁹.

Urząd przedłożył dokumentację środków FP na kwotę 510 224,00 zł wydatkowanych na koszty obsługi zadań realizowanych w ramach ustawy o COVID-19. PUP w Cieszynie nie przekroczył wydatków powyżej 0,5% kwoty przeznaczonej na realizację tych zadań. Wydatki ukształtowały się na następującym poziomie:

- w 2020 r. 372 427,00 zł, na obsługę zadań z art. 15zzb-15zze, art. 15zze² ustawy o COVID-19 o wartości 75 279 129,03 zł,
- w 2021 r. 137 797,00 zł, w tym na obsługę zadań z: art. 15zzb-15zze, art. 15zze² ustawy o COVID-19 o wartości 5 300 101,41 zł wydatkowano 25 954,00 zł; art. 15zze⁴ i art. 15zze^{4a} ustawy o COVID-19 o wartości 22 613 735,00 zł wydatkowano 111 843,00 zł.

12. Przedłożona dokumentacja wykazała, że w latach 2020-2021 PUP w Cieszynie wydatkował środki FP w ramach kosztów obsługi zadań wynikających z ustawy o COVID-19 z przeznaczeniem:

- 460 224,00 zł na nagrody oraz składki pracodawcy od nagród,
- 50 000,00 zł na wyposażenie, środki ochrony osobistej oraz osłony stanowiskowe.

13. Badaniu poddano 90 wypłat nagród dla 10 pracowników na kwotę 122 100,00 zł. W zbadanych przypadkach, Dyrektor Urzędu przyznał nagrody na podstawie Regulaminu wynagradzania pracowników PUP w Cieszynie¹⁰. Analiza zbadanej dokumentacji potwierdziła realizację przez wybranych do badania pracowników Urzędu zadań określonych w ustawie o COVID-19.

[Akta kontroli str.: 12-69, 81-83, 92-99, 122-125, 143-145, 166-171]

⁷ Notatka służbowa z 22 lipca 2022 r. dotycząca wyjaśnienia organizacji pracy w trakcie realizacji zadań określonych w ustawie o COVID-19 i przyznawania nagród uznaniowych.

⁸ Zestawienie transz. Kwota wydatków do końca 2021 r. – art. 15zzb-15zze i 15zze² ustawy o COVID-19 80 579 230,44 zł, art. 15zze⁴ 22 893 734,00 zł.

⁹ Zapotrzebowania w liczbie 17 na kwotę 503 224,00 zł oraz jeden wniosek na kwotę 7 000,00 zł.

¹⁰ Załącznik do Zarządzenia nr 8/2011 Dyrektora PUP w Cieszynie z 4 marca 2011 r., wraz ze zmianą wprowadzoną Zarządzeniem nr 31/2014 Dyrektora PUP w Cieszynie z 20 października 2014 r.

II.2. Ustalenia ogólne w zakresie realizacji zadań wskazanych w art. 15zzb, 15zzd i 15zzda ustawy o COVID-19

14. PUP w Cieszynie na realizację zadań wynikających z ustawy o COVID-19 w badanym okresie dysponował łączną kwotą 145 513 274,25 zł¹¹. W *Planach Funduszu Pracy na 2020 i 2021 r.*, na realizację wybranych form¹² wsparcia Urząd przeznaczył kwotę 142 660 274,25 zł, w tym na wskazane w art.:

- 15zzb, 15zzc i 15zze ustawy o COVID-19 – 66 504 976,25 zł¹³,
- 15zzd i 15zzda ustawy o COVID-19 – 50 455 298,00 zł¹⁴,

co stanowiło 81,99% zaplanowanej kwoty.

W latach 2020-2021 na zbadane formy wsparcia PUP w Cieszynie wydatkował łączną kwotę 68 662 151,13 zł, w tym wydatki w ramach art.:

- 15zzb ustawy o COVID-19 wyniosły łącznie 25 635 849,02 zł¹⁵,
- 15zzd i 15zzda ustawy o COVID-19 wyniosły łącznie 43 026 302,11 zł¹⁶.

15. Z kwoty 78 960 274,25 zł¹⁷, którą Urząd otrzymał w 2020 r. na realizację zadań wynikających z art. 15zzb-15zze, 15zze² oraz 15zze⁴ ustawy o COVID-19 wydatkowano łącznie 75 559 128,03 zł, w tym na zadania wskazane w art. 15zzb-15zze oraz 15zze² ustawy o COVID-19 – 75 279 129,03 zł. Stosownie do art. 31q ust. 9 oraz art. 31qa ust. 7 ustawy o COVID-19, niewykorzystane do 31 grudnia 2020 r. środki FP w kwocie 3 401 146,22 zł, w tym 1 681 145,22 zł w ramach zadań określonych w art. 15zzb-15zze oraz art. 15zze² ustawy o COVID-19, mogły zostać przeznaczone na finansowanie w 2021 r. zadań, o których mowa w art. 31qa ust. 1 i 4 ustawy o COVID-19.

PUP w Cieszynie na realizację w 2021 r. zadań wskazanych w art. 15zzb-15zze, art. 15zze² oraz art. 15zze⁴ i art. 15zze^{4a} ustawy o COVID-19 otrzymał od dysponenta FP 29 980 000,00 zł, co oznacza, że wraz z kwotą niewykorzystanych środków z 2020 r., Urząd dysponował kwotą 33 381 146,22 zł. Na zadania określone w art. 15zzb-15zze oraz art. 15zze² ustawy o COVID-19, ze środków w wysokości 7 681 145,22 zł (w tym 6 000 000,00 zł otrzymanych w 2021 r.) wydatkowano w 2021 r. 5 300 101,41 zł. Niewykorzystane środki FP w wysokości 2 381 043,81 zł, PUP w Cieszynie zwrócił na rachunek bankowy dysponenta FP czterema przelewami: 9 lipca 2021 r. kwotę 699 898,59 zł¹⁸, 25 sierpnia 2021 r. dwa przelewy na łączną kwotę 1 610 695,50 zł¹⁹ oraz 2 września 2022 r. kwotę 70 449,72 zł²⁰.

¹¹ W tym: 1 960 274,25 zł przesunięte w ramach limitu roku 2020; 87 853 000,00 zł i 55 700 000,00 zł przyznane odpowiednio w 2020 r. i 2021 r. przez dysponenta FP.

¹² Plan na rok 2020 i 2021, ujęty dla art. 15zzb ustawy o COVID-19 obejmował również art. 15zzc i art. 15zze ustawy o COVID-19, w związku z tym brak jest możliwości podziału kwot na poszczególne artykuły.

¹³ W 2020 r. – 44 215 274,25 zł, w tym: 33 000 000,00 zł FP, 4 538 341,15 zł POWER, 6 676 933,10 zł RPO, w 2021 r. – 22 289 702,00 zł, w tym 20 000 000,00 zł FP, 1 000 000,00 zł POWER i 1 289 702,00 zł RPO.

¹⁴ W 2020 r. – 42 745 000,00 zł, w 2021 r. – 7 710 298,00 zł.

¹⁵ Na podstawie analityki zestawień f-k dla zadania 066, 067, 068 w 2020 r. – 22 356 404,94 zł, w 2021 r. – 3 279 444,08 zł.

¹⁶ Na podstawie analityki zestawień f-k dla zadania 066, 084 w 2020 r. – 42 417 400,59 zł; w 2021 r. – 608 901,52 zł.

¹⁷ Kwota złożonych zapotrzebowań i otrzymanych środków.

¹⁸ Tytułem: zwrot niewykorzystanych środków COVID_19.

¹⁹ Tytułem: zwrot niewykorzystanych środków COVID 19 w 2021 r. cz. 1 i zwrot niewykorzystanych środków COVID 19 w 2021 r. cz. 2.

²⁰ Tytułem: zwrot niewykorzystanych środków COVID-19 w 2021 r.

Jak wyjaśnił Dyrektor PUP w Cieszynie²¹, różnicę w kwocie 70 449,72 zł, z tytułu niewykorzystanych środków COVID za 2021 r., ustalono w trakcie uzupełniania tabeli dotyczącej wysokości środków otrzymanych, wydatkowanych oraz niewykorzystanych w latach 2020-2021 na realizację zadań z art. 15zzb-15zze, art. 15zze², art. 15zze⁴ i art. 15zze^{4a} ustawy o COVID-19. Kwotę tę Urząd zwrócił 2 września 2022 r., tj. w trakcie kontroli. Jednocześnie Dyrektor PUP w Cieszynie poinformował, że Urząd cały czas prowadził rozliczenia środków COVID, które zwracane były przez kontrahentów i co miesiąc dokonywał zwrotów tych środków na rachunek Ministerstwa.

Biorąc pod uwagę, że realizację zadania związanego z wypłatą wsparcia z art. 15zzb-15zze oraz art.15zze² ustawy o COVID-19 zakończono 30 czerwca 2021 r.²², należy stwierdzić, że w przypadku zwrotu niewykorzystanych środków FP, dokonanego 2 września 2022 r. w kwocie 70 449,72 zł, Urząd naruszył termin wskazany w art. 31qa ust.8 ustawy o COVID-19. Należy zauważyć, że środki FP niewykorzystane w okresie realizacji zadania, to środki niezaangażowane, tj. niewypłacone i niezabezpieczone na realizację (finansowanie) wniosków o przyznanie wsparcia, o którym mowa w art. 15zzb-15zze, art.15zze² ustawy o COVID-19, złożonych przez uprawniony podmiot w terminie.²³ W powyższym przypadku za zakończenie „okresu realizacji zadania” przyjmuje się termin, w którym zostały rozpatrzone wszystkie wnioski o wsparcie, złożone w Urzędzie do 10 czerwca 2021 r., oraz wypłacone na ich podstawie środki. Odrębną kwestią jest natomiast termin rozliczenia zwróconych do Urzędu przez podmioty korzystające ze wsparcia środków, który wskazany jest w art. 31qa ust. 11 ustawy o COVID-19.

16. W badanym okresie, w ramach 5 naborów dotyczących form wsparcia podlegających kontroli, do PUP w Cieszynie wpłynęły łącznie 10 972 wnioski, w tym dot. art.:

- 15zzb ustawy o COVID-19 – 1 386 wniosków, z czego 1 202 rozpatrzono pozytywnie, 11 negatywnie, a 173 pozostawiono bez rozpatrzenia.
- 15zzd i 15zzda ustawy o COVID-19 – 9 586 wniosków, z czego 8 643 rozpatrzono pozytywnie²⁴, 81 negatywnie, a 862 wnioski pozostawiono bez rozpatrzenia.

Do głównych przyczyn negatywnego rozpatrzenia wniosków należały: ponowne złożenie wniosku na tę samą formę pomocy, złożenie wniosku na błędnym formularzu (wnioski z art. 15zzda), wcześniejsze udzielenie wsparcia przez Wojewódzki Urząd Pracy z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Dane dot. liczby wniosków złożonych do Urzędu oraz liczby wniosków rozpatrzonych pozytywnie przedłożone w trakcie kontroli były zgodne z danymi dostępnymi w MRiPS. Jednakże ustalono różnice w zakresie danych dot. negatywnego rozpatrzenia wniosków oraz liczby zawartych umów, zarówno dotyczące art. 15zzb jak i art. 15zzd wraz z art. 15zzda ustawy o COVID-19. Dyrektor PUP w Cieszynie wyjaśnił²⁵, że dane różnią się z widniejącymi w statystykach COVID ze względu na brak precyzyjnej informacji, z których miejsc w systemie zacytywane są dane do statystyk, brak możliwości korygowania kwot np.: przy zmianie źródła finansowania kwoty zacytywane były podwójnie, podwójne szczytywanie kwot wypłat i liczby

²¹ Wyjaśnienia z 5 września 2022 r.

²² Termin ostatniej wypłaty z *Zestawienia ogólnego wniosków złożonych w ramach Tarczy Antykryzysowej*.

²³ Uzasadnienie do zmiany ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID 19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, druk sejmowy nr 1675.

²⁴ Obejmuje 3 zwroty widoczne w systemie jako sprawy rozpatrzone negatywnie. *Zestawienie ogólne wniosków złożonych w ramach Tarczy Antykryzysowej* z 9 września 2022 r., przypis nr 2.

²⁵ *Zestawienie ogólne wniosków złożonych w ramach Tarczy Antykryzysowej* z 9 września 2022 r., przypis nr 1.

umów przy aneksach, pomniejszanie wypłat w przypadku niektórych zwrotów. Urząd przyjął zasadę weryfikacji wykrytych w systemie błędów na etapie archiwizacji dokumentacji. Na dzień kontroli zweryfikowano dokumentację dotyczącą art. 15zzd i 15zzda ustawy o COVID-19 oraz ustalono różnice z systemem Syriusz. Z uwagi na prowadzone kontrole, Urząd nie miał jeszcze możliwości archiwizacji dokumentacji art. 15zzb ustawy o COVID-19.

W ramach form wsparcia wskazanych w art.:²⁶

- 15zzb ustawy o COVID-19, spośród 1 202 umów, na podstawie których wypłacono dofinansowanie, zweryfikowano 1 198 umów, pozostałe 4 umowy były w trakcie rozliczania, z czego w jednym przypadku sprawę skierowano na drogę sądową wskutek niezrealizowania przez przedsiębiorcę ustalonego harmonogramu spłat kwoty wsparcia wykorzystanej niezgodnie z warunkami umowy,
- 15zzd i 15zzda ustawy o COVID-19 – 8 625 mikroprzedsiębiorcom / organizacjom pozarządowym lub podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, umorzono pożyczki. W 10 przypadkach, w związku z niespełnieniem warunku do umorzenia pożyczki, tj. prowadzenia działalności gospodarczej przez okres 3 miesięcy od daty podpisania umowy o pożyczkę, Urząd wysłał zawiadomienia wraz z harmonogramem spłaty. Siedmiu beneficjentów spłaciło należności w całości, dwóch spłaciło je częściowo, w jednym przypadku natomiast nie dokonano żadnej wpłaty. W przypadku 3 umów mikroprzedsiębiorcy dobrowolnie spłacili pożyczki. Starosta na wniosek podmiotu, po zasięgnięciu opinii Wojewody Śląskiego²⁷, decyzją rozłożył na raty spłatę należności 2 kontrahentów. Wobec 2 beneficjentów Urząd wystąpił na drogę sądową, z czego w ramach nakazu zapłaty jeden beneficjent dokonał zwrotu na kwotę 5 000,00 zł. W przypadku jednej umowy wnioskodawca zrezygnował z pożyczki po podpisaniu umowy, a przed wypłatą środków.

17. Wypełniając obowiązek określony w art. 34a ustawy o COVID-19, sporządzono sprawozdania kwartalne dotyczące decyzji wydanych w sprawach umorzenia, odroczenia, rozłożenia na raty spłaty należności z tytułu wsparcia otrzymanego na podstawie przepisów ustawy o COVID-19. Sprawozdania zawierały informacje wskazane w art. 34a ust. 3 ustawy o COVID-19.

[Akta kontroli str.: 70-80, 88-91, 100-114, 125-139, 143-165, 171]

II.3. Prawidłowość wydatkowania środków FP w ramach dofinansowania części kosztów wynagrodzeń pracowników, o którym mowa w art. 15zzb ustawy o COVID-19

18. W latach 2020-2021 PUP w Cieszynie zawarł z przedsiębiorcami 1 202 umowy o dofinansowanie na kwotę 29 033 243,01 zł. Do badania wybrano 31 spraw, w tym 25 wniosków rozpatrzonych pozytywnie i 6 negatywnie.

19. Zbadanie 6 wniosków²⁸, ujętych w przekazanym przez Urząd wykazie jako rozpatrzone negatywnie, wykazało że w każdym przypadku odmowa była zasadna. Urząd zawiadomił wnioskodawców o odmowie przyznania dofinansowania. Zawiadomienia wystosowano w terminie od 4 do 131 dni od daty wpływu kompletnych wniosków do Urzędu. Zastępca Dyrektora PUP w Cieszynie wyjaśnił²⁹, że mając na uwadze liczbę wniosków o wypłacenie

²⁶ Wyjaśnienia Zastępcy Dyrektora PUP w Cieszynie z 8 września 2022 r.; DO-091-9/OB/2022, *Zestawienie ogólne wniosków złożonych w ramach Tarczy Antykryzysowej* z 9 września 2022 r.

²⁷ Na podstawie art. 15zzd ust. 17 ustawy o COVID-19.

²⁸ Łączna kwota z 6 zbadanych wniosków, ujętych w przekazanym przez Urząd wykazie jako rozpatrzone negatywnie – 558 620,05 zł.

²⁹ Wyjaśnienia z 8 września 2022 r.; DO-091-9/OB/2022.

dofinansowania oraz sprawną i szybką wypłatę pomocy przedsiębiorcom, których wnioski bez wątpliwości spełniały warunki dofinansowania, pracownicy Urzędu przed wystosowaniem pisemnej odmowy telefonicznie informowali wnioskodawców o negatywnym rozpatrzeniu wniosków. Żaden z wnioskodawców nie wystąpił do Urzędu z ponagleniem, jak również nie wystosował w tym zakresie skargi. Przyczynami zbadanych odmów były: wcześniejsze otrzymanie dofinansowania (3 sprawy), złożenie wniosku przez nieuprawniony podmiot (2 sprawy), ujęcie we wniosku nieuprawnionego pracownika (1 sprawa).

20. Dokumentacja związana z realizacją 25 umów o dofinansowanie, obejmujących wnioski na łączną kwotę 590 818,67 zł, w ramach których wypłacono 525 111,19 zł, w tym z FP 448 452,24 zł, w szczególności zawierała:

- złożony do PUP w Cieszynie, właściwego ze względu siedzibę przedsiębiorcy, *Wniosek o udzielenie dofinansowania części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne w przypadku spadku obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19*, o którym mowa w art. 15zzb ust. 10 ustawy o COVID-19, wraz z załącznikami i oświadczeniami zawierającymi dane i informacje wskazane w pkt 1-7. Stosownie do art. 15zzb ust. 11 ustawy o COVID-19, oświadczenia, o których mowa w ust. 7b i 10, były składane pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Wnioski zostały zaakceptowane w terminie od 3 do 60 dni od daty wpływu kompletnego wniosku do PUP w Cieszynie.
- umowę o dofinansowanie, wskazaną w art. 15zzb ust. 1 ustawy o COVID-19;
- dokumentację potwierdzającą przekazanie przedsiębiorcom dofinansowania na okres nie dłuższy niż 3 miesiące, przypadające od miesiąca złożenia wniosku, o czym mowa w art. 15zzb ust. 5 ustawy o COVID-19.

21. Stosownie do § 3 ust. 1 umowy o dofinansowanie, w terminie 30 dni po upływie okresu, na jaki zostało przyznane dofinansowanie, przedsiębiorcy powinni złożyć do Urzędu dokumenty potwierdzające prawidłowość wykorzystania środków na dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne oraz dokumenty potwierdzające zatrudnienie pracowników, na których przedsiębiorca otrzymał dofinansowanie przez wskazany okres. Spośród 25 zbadanych spraw, 24 przedsiębiorców złożyło *Formularze rozliczeniowe do Umowy*, w tym 16 z nich w wymaganym terminie, 8 nie dochowało terminu wskazanego w umowie o dofinansowanie. W jednym przypadku Urząd wezwał³⁰ przedsiębiorcę do zwrotu wypłaconych składek na ubezpieczenie społeczne za 2 miesiące w łącznej kwocie 4 610,50 zł. Na wniosek pracodawcy, po zasięgnięciu opinii Wojewody Śląskiego, Starosta wydał decyzję o rozłożeniu należności na raty, co było zgodne z art. 15zzb ust. 17 pkt 3 i ust. 18 ustawy o COVID-19³¹. W związku z niezrealizowaniem ustalonego harmonogramu ratalnego sprawę skierowano na drogę sądową. Dodatkowo, w dokumentacji tej sprawy stwierdzono brak formularza rozliczeniowego, jak również wezwania przedsiębiorcy przez PUP w Cieszynie do jego złożenia. Brak złożenia rozliczenia był niezgodny z §3 ust. 1 umowy o dofinansowanie.

Należy zauważyć, że niezłożenie przez przedsiębiorcę rozliczenia środków otrzymanych w ramach dofinansowania, o którym mowa w art. 15zzb ustawy o COVID-19 w łącznej kwocie 20 696,70 zł³², mogło i powinno stanowić podjęcie przez Urząd działań wskazanych w § 3 ust. 3 umowy o dofinansowanie, tj. przeprowadzenie kontroli. Ustalenia kontroli umożliwiłyby

³⁰ Po uzyskaniu informacji o zwolnieniu przez ZUS z opłacania składek na ubezpieczenia społeczne.

³¹ Wg obowiązującego stanu prawnego.

³² W tym rozłożoną na raty kwotę 4 610,50 zł.

stwierdzenie, czy przedsiębiorca wykorzystał pozostałe³³, przekazane środki zgodnie z przeznaczeniem, a w sytuacji wykorzystania środków niezgodnego z warunkami określonymi w umowie o dofinansowanie lub we wniosku – rozpoczęcie procesu dochodzenia zwrotu środków.

W Urzędzie przyjęto zasadę, że rozliczenie prawidłowości wydatkowania środków odbywało się w oparciu o złożony przez przedsiębiorców formularz rozliczeniowy. Dodatkowo realizacja wypłat poprzez refundację poniesionych wydatków stanowiła działanie prewencyjne, ograniczające możliwość nadużyć ze strony wnioskodawców³⁴.

[Akta kontroli str.: 72-80, 88-91, 125-139, 143-165, 171]

II.4. Prawidłowość wydatkowania środków FP w ramach pożyczek, o których mowa w art.15zzd i 15zzda ustawy o COVID-19

22. W latach 2020-2021 do PUP w Cieszynie wpłynęło 9 586 wniosków o udzielenie jednorazowo pożyczek (dalej: wniosek o pożyczkę), wskazanych w art. 15zzd ust. 2 i 15zzda ust. 2 ustawy o COVID-19, złożonych przez mikroprzedsiębiorców i organizacje pozarządowe lub podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W złożonych wnioskach o pożyczkę kwota wnioskowana jednorazowych pożyczek wyniosła 47 783 245,23 zł.

23. W badanym okresie Starosta zawarł z beneficjentami 8 643 umowy o pożyczkę na kwotę wynikającą ze złożonych wniosków, wynoszącą 43 073 087,11 zł.

Badaniem objęto 54 z 8 643 wniosków o pożyczkę rozpatrzonych przez Urząd pozytywnie oraz 12 z 81 wniosków o pożyczkę rozpatrzonych negatywnie.

24. Czas rozpatrywania przez PUP w Cieszynie kompletnych wniosków o pożyczkę, w zbadanych przypadkach wyniósł, dla wniosków pozytywnych od dnia złożenia kompletnego wniosku do 42 dni, a dla negatywnych od 4 do 83 dni od daty złożenia ostatniej korekty wniosku.

25. Dokumentacja 12 wniosków o pożyczkę³⁵, ujętych w przekazanym przez Urząd wykazie jako negatywne wykazała, że w każdym zbadanym przypadku wystąpiła przesłanka do negatywnego rozpatrzenia wniosku, tj.:

- w 10 przypadkach wnioskodawcy nie spełnili warunków otrzymania pożyczki,
- w jednym przypadku mikroprzedsiębiorca nie uzupełnił wniosku, złożył natomiast kolejny, który został rozpatrzony pozytywnie,
- w jednym przypadku wnioskodawca wcześniej otrzymał pożyczkę.

26. Wypłata 54 pożyczek przez PUP w Cieszynie nastąpiła po weryfikacji kompletności wniosku o pożyczkę oraz spełnieniu przez wnioskodawcę warunków do udzielenia pożyczki, o których mowa w art. 15zzd ust. 1 i 2 i 15zzda ust. 1 i 2 ustawy o COVID-19.

W przypadku wniosków złożonych na podstawie art. 15zzda ustawy o COVID-19, kwota wypłaconych świadczeń była zgodna z określoną w art. 15zzda ust. 3 ustawy o COVID-19.

³³ Tj. koszty na wypłatę wynagrodzeń za okres 3 miesięcy i należnych od wynagrodzeń składek za jeden miesiąc na ubezpieczenia społeczne w łącznej kwocie 16 086,20 zł.

³⁴ Pismo z 18 sierpnia 2022 r., DO-091-3/OB/2022.

³⁵ Na łączną kwotę 60 000,00 zł.

27. Termin wypłaty przez Urząd zbadanych pożyczek nie przekroczył dwóch dni roboczych od dnia podpisania umowy o pożyczkę przez osobę upoważnioną przez Starostę, tj. był zgodny z § 1 ust. 3 zawartych umów o pożyczkę.

28. W zbadanych wnioskach o pożyczkę złożonych na podstawie art. 15zzd ustawy o COVID-19 rozpatrzonych pozytywnie, kwota udzielonych na podstawie umowy i wypłaconych jednorazowych pożyczek nie przekroczyła 5 000,00 zł, czyli kwoty określonej w art. 15zzd ust. 3 ustawy o COVID-19. W przypadku zbadanych wniosków o pożyczkę złożonych na podstawie art. 15zzda ustawy o COVID-19 umowy o pożyczkę nie przekroczyły kwoty 5 000,00 zł i 10% przychodów w poprzednim roku bilansowym, wskazanych we wniosku, co było zgodne z art. 15zzda ust. 3 ustawy o COVID-19.

29. Urząd zweryfikował spełnienie warunku określonego w art. 15zzd ust. 7 lub odpowiednio w art. 15zzda ust. 7 ustawy o COVID-19, tj. prowadzenia działalności przez okres 3 miesięcy od dnia udzielenia pożyczki. W wyniku weryfikacji PUP w Cieszynie umorzył 48 zbadanych pożyczek. W 5 zbadanych przypadkach wnioskodawcy nie spełnili warunków umorzenia pożyczki. PUP w Cieszynie wezwał ich do zwrotu udzielonej pożyczki, co w 4 przypadkach skutkowało spłatą całej pożyczki, natomiast w jednym przypadku, zgodnie z wydaną na podstawie art. 15zzd ust. 16 pkt 3 ustawy o COVID-19 decyzją Starosty, trwała spłata należności w ratach. Urząd naliczył w tych sprawach odsetki stosownie do art. 15zzd ust. 4 ustawy o COVID-19. W kolejnym zbadanym przypadku mikroprzedsiębiorca spłacił kwotę pożyczki. Urząd nie naliczył odsetek³⁶ na kwotę 2,63 zł, jedynie poinformował beneficjenta o zwrocie całości wypłaconych środków. Dyrektor PUP w Cieszynie³⁷ wyjaśnił, że:

- w przypadku wypowiedzenia umowy przez przedsiębiorcę oraz zwrotu pożyczki w całości w terminie 30 dni od tego wypowiedzenia nie naliczano odsetek - powołując się na § 4 pkt 5 umowy o pożyczkę³⁸;
- nie dochodzą odsetek ustawowych ze względu na art. 15zzd ustawy o COVID-19, zgodnie z którym odsetki należy naliczyć po upływie 30 dni od dnia doręczenia wezwania do zwrotu, a wobec braku wezwania nie było możliwości naliczenia odsetek;
- w przypadku odsetek dotyczących oprocentowania pożyczki, brak wezwania do zwrotu poparto przepisem art. 15zzd ust. 22 ustawy o COVID-19, gdyż kwota odsetek nie przekroczyła najniższej kwoty doręczenia w obrocie krajowym przesyłki poleconej za potwierdzeniem odbioru.

Wyjaśnienia Urzędu w części dotyczącej niedochodzenia odsetek związanych z oprocentowaniem pożyczki należy uznać za zasadne. Jednakże niepodjęcie działań polegających na ich zaliczeniu w koszty FP było niezgodne z art. 15zzd ust. 22 zdanie drugie ustawy o COVID-19.

[Akta kontroli str.: 70-80, 84-91, 101-114, 116- 121, 125-165, 171]

III. Informacje o kontroli

Kontrolę przeprowadził, upoważniony przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej³⁹, Zespół kontrolerów w składzie:

³⁶ Na podstawie art. 15zzd ust. 4 ustawy o COVID-19.

³⁷ Informacja z 22 lipca 2022 r., pismo z 18 sierpnia 2022 r., DO-091-3/OB/2022.

³⁸ Stanowiący, że w przypadku wypowiedzenia umowy o pożyczkę przedsiębiorca zwraca pozostałą do spłaty kwotę pożyczki w terminie 30 dni od dnia wypowiedzenia umowy o pożyczkę.

³⁹ Upoważnienia z 8 lipca 2022 r. nr: BKA-V.0121.33.2022, BKA-V.0121.34.2022.

- Marcin Powężka, główny specjalista, kierownik Zespołu,
- Paweł Ziętek, główny specjalista, członek Zespołu.

Czynności kontrolne przeprowadzono od 18 lipca do 9 września 2022 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Cieszynie, z siedzibą na Placu Wolności 6, 43-400 Cieszyn.

W okresie objętym kontrolą Urzędem kierowała Pani Anna Stefaniak-Bacza, która funkcję Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie pełni od 1 maja 2001 r.

Kierownik jednostki kontrolowanej nie zgłosił zastrzeżeń do projektu wystąpienia pokontrolnego z 15 grudnia 2022 r.

IV. Zalecenia

Wobec powyższych ustaleń kontroli, zalecam podjęcie działań:

- 1) zapewniających wyeliminowanie w przyszłości ewentualnych zwrotów środków FP, z naruszeniem terminów określonych w przepisach prawa powszechnie obowiązującego,
- 2) polegających na zaliczeniu niedochodzonych w związku z art. 15zdz ust. 22 ustawy o COVID-19 odsetek, o których mowa w art. 15zdz ust. 4 ustawy o COVID-19, w koszty FP,
- 3) zmierzających do zweryfikowania przez Urząd, w szczególności w przypadku niezłożenia przez przedsiębiorcę formularza rozliczeniowego, czy środki FP przekazane na podstawie art. 15zdz ustawy o COVID-19 zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, a w sytuacji wykorzystania środków niezgodnego z warunkami określonymi w umowie o dofinansowanie lub we wniosku – rozpoczęcie procesu dochodzenia zwrotu środków.

Zwracam się o przedłożenie informacji o sposobie wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego Wystąpienia pokontrolnego.

Od Wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w wersji elektronicznej.

z up. Ministra Rodziny i Polityki Społecznej
Stanisław Szwed
Sekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/